

Vesistöt ja maakunnallinen kehittäminen

Satavesi 10 vuotta – ohjelmakokous 2012



Anne Savola
Ympäristöasiantuntija
Satakuntaliitto
22.11.2012

Satakunta

- yksi Suomen 19 maakunnasta
- monia kansallisesti ja jopa kansainvälisesti arvokkaita luonto- ja kulttuuriympäristökohteita
- monipuolinen ja puhdas ympäristö on vetovoimatekijä



”Vesien sylistä Satakunnaksi”

(Satakunnan Museon perusnäyttelyn tunnus)

- Satakunnan asuttamiseen ja myös nykyisen alue- ja yhdyskuntarakenteen muodostumiseen ovat vaikuttaneet keskeisesti meri ja Kokemäenjoki
- Vesien käyttömuodot ja niiden merkitys ovat muuttuneet vuosisatojen kuluessa
 - kulku- ja kuljetusreitit, ravinnon lähde, jätevesien purkualue
 - Järvien kuivaus 1800-1900-luvuilla lisäpeltoalan saamisen vuoksi, tulvasuojelu
 - Vesivoima
 - Virkistyskäyttö: vapaa-ajanasunnot, uinti, veneily, retkeily, kalastus



Satakuntaliitto

- Satakunnan 21 kunnan lakisääteinen kuntayhtymä
- Satakuntaliitto aluekehitysviranomaisena vastaa
 - maakunnan yleisestä kehittämisestä
 - maakuntatasoisen alueiden käytön suunnittelusta
 - edunvalvonnasta
- Päämääränä on hyvinvoiva, menestyvä ja kilpailukykyinen Satakunta



Maakunnan kehittäminen

- Satakuntaliitto laatii yhteistyössä muiden maakunnan toimijoiden kanssa maakunnallista työtä ohjaavia asiakirjoja
 - maakuntasuunnitelma (masu)
 - maakuntakaava
 - maakuntaohjelma
 - maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma (totsu)
 - maakunnan yhteistyöasiakirja (myak)



Vesistöt maakunnallisen kehittämistyön näkökulmasta Satakunnassa

- puhtaat vedet ovat taloudellisen ja terveydellisen hyvinvoinnin perusta
 - vesistöt herättävät myönteisiä tunteuksia, ovat tärkeä osa asumisviihtyisyyttä, virkistyskäyttöä ja maakunnan vetovoimaa
 - vesistöt tärkeitä myös elinkeinotoiminnan kannalta; esim. elintarviketuotanto, kalastus, matkailu
- uhkana vesistöjen rehevöityminen; vesien tila muuta maata heikompia Satakunnassa



Yhteistyötä vesien hyväksi Satakunnassa

- Pyhäjärven suojelurahasto on edistänyt suojelutoimia Pyhäjärvellä jo vuodesta 1995 alkaen
- Myös muualla Satakunnassa yhteistyö vesien tilan parantamiseksi aktivoitui EU-jäsenyyden ja uusien rahoitusmahdollisuuksien sekä Satavesi-ohjelman myötä
- Satakunnan vesistöohjelma, Satavesi
 - v. 2002 solmittiin yhteistyösopimus vesien tilan parantamiseksi
 - Sopijaosapuolet: Satakuntaliitto sekä Varsinais-Suomen ja Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset



Satavesi-ohjelma



- tukee ja aktivoi kansalaisten, viranomaisten ja asiantuntijoiden **yhteistyötä** vesien tilan parantamiseksi
- **yhteinen tahtotila vesien tilan parantamiseksi on välittynyt maakunnallisiin suunnitelmiin ja ohjelmiin**
 - on vaikuttanut mm. maakunnallisiin rahoitusmahdollisuuksiin
 - on vaikuttanut myös muihin kuin Satavesi-ohjelman myötä syntyneisiin hankkeisiin



Vesistöasiat keskeisesti mukana Satakunnan maakunnallisissa suunnitelmissa ja ohjelmissa

- esim. Satakunnan Tulevaisuuskäsikirja 2035 (maakuntasuunnitelma)
 - *”Vuonna 2035 Satakunnan luonto ja vedet ovat puhtaita. Aukkaat, yritykset ja julkinen sektori kunnioittavat toiminnassaan elinympäristön puhtautta”*



Mielipiteitä vesistöistä maakunnallisessa kehittämisessä

- *”Satakunnassa näen vedet erityisenä vahvuutena. Täällä on se hyvä tilanne, että täällä on järviä, jokia ja meri. Monissa maakunnissa näitä kaikkia ei ole siinä määrin kuin Satakunnassa. Vesien monimuotoisuutta voitaisiin ehkä käyttää alueen kiinnostavuuden edistämisessä.”*
- *”Satakunnassa yhdistyvät monipuolisesti järvet, joki ja meri. Monella maakunnalla ei ole yhtä suurta mahdollisuutta hyödyntää matkailullisesti näin montaa erilaista vesistömuotoa.”*
- *”Vedet lisäävät ihmisen hyvinvointia ja viihtymistä, parantavat elämän laatua ja jopa ylläpitävät terveyttä vesien eri käyttömuotojen kautta”*



Vesien tilan parantaminen

- Vesienhoidon suunnittelu, lakisääteistä
 - vesienhoitoalueet, vesienhoitosuunnitelmat, joissa esitetään vesienhoidon yleiset linjaukset sekä määritellään tavoitteet ja toimenpiteet vesienhoitoalueella tehtävälle vesienhoitotyölle
- Satavesi-ohjelma, vapaaehtoista
 - hallinnon erilainen tapa toimia
 - perustuu kumppanuuksiin & verkostoihin
 - projektit
 - prosessin merkitys



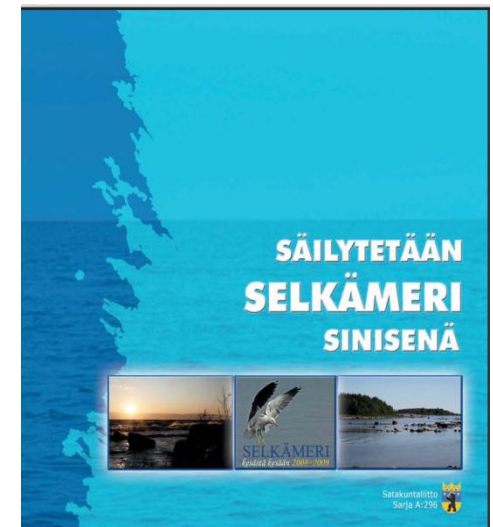
Satavesi & Selkämeri

- Selkämeri-tuntemuksen ja tiedon kasvattamiseksi on työskennelty laajapohjaisena yhteistyönä Satakunnassa erityisesti 2000-luvulla; esimerkkejä:
 - Miten voit, Selkämeri? V. 2005
 - Selkämeren teemavuosi 2008-2009
 - Selkämeren rannikkovesien tila, vesikasvillisuus- ja kuormitus
 - Itämerihaaste 2007
 - Muuttuva Selkämeri-hanke, v. 2008
 - 2011 (Pyhäjärvi-instituutti)



Selkämeren teemavuosi 2008-2009 & Satavesi

- toteutettiin laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- yhteistyö ja toimet Selkämeren **kestävän käytön ja suojelun edistämiseksi** niin alueellisesti kuin valtakunnankin tasolla
- Selkämeren näkyvyys lisääntynyt eri tasoilla → vaatii edelleen jatkuvaa panostusta !
 - yhteistyö yli maakunnan rajojen
- Selkämeren kansallispuisto



Vesien virkistyskäytön merkitys kasvanut

- vesistöjen monipuolinen virkistys- ja matkailu-käyttö on nykyään yhä tärkeämpää
 - vapaa-ajanasunnot, uinti, veneily, retkeily, virkistyskalastus
- motivoi rahoittajia ja hanketoimijoita
- vaatii pitkäjänteistä työtä, koska myönteiset muutokset vesien tilassa näkyvät hitaasti



Yhteistyön jatkuvuus tärkeää

- Kunnilla ja Satakuntaliitolla on ELY-keskusten ohella tärkeä rooli verkostoitumisen ja käytännön tason yhteistyön edistämisessä sekä rahoitusmahdollisuuksien järjestämisessä.
- Em. tahojen edustajien aktiivinen osallistuminen vesienhoidon yhteistyöryhmiin on erityisen tärkeää.
- Vapaaehtoistyön tukeminen on olennaista vesiensuojelun onnistumisen kannalta
- Yhteinen sitoutuminen !!!



Satavesi-ohjelma



- Edistänyt paikallisten ja alueellisten vesistöhankkeiden syntymistä ja toteuttamista
 - EU-rahoituksella on ollut tärkeä rooli vesiensuojelutyössä
 - Uusi ohjelmakausi ????
- Toiminut vesistöyhteistyön maakunnallisena kärkenä ja ylläpitäjänä Satakunnassa



Vesistöjen merkitys

- *Puhtaat vedet ovat hyvinvoinnin perusta*
- *Vesistöt ovat tärkeä osa maakunnallista kehittämistä Satakunnassa*
- ***” Aluekehityksen kannalta ei riitä, että joku vahvuus on olemassa – vahvuutta on pystyttävä hyödyntämään kilpailukyknä.”***





Kiitos!